

OUCH!

I DENNE UTGAVEN...

- Bakgrunn
- Opplæring / Kommunikasjon
- Sikkerhetsteknologi
- Vær et godt eksempel

Barnas trygghet på nett

Bakgrunn

Antallet måter barn kan komme seg på nett og samhandle med andre er svimlende. Fra sosiale medier og spill, til Chromebooker delt ut av skolen. Barnas sosiale liv og fremtid avhenger av deres evne til å få mest mulig ut av teknologien. Som foreldre må vi sørge for at de gjør dette på en trygg og sikker måte. Dette kan imidlertid være en utfordring siden mange av oss ikke vokste opp i et teknologisk miljø som dette. For å hjelpe deg med dette, går vi gjennom de viktigste stegene for å la barna dra nytte av teknologien trygt og sikkert.

Gjesteredaktør

Adrien de Beaupre er en sertifisert SANS-instruktør, SANS kurs-forfatter, og jobber som uavhengig penetrasjonstester i vakre Ottawa, Ontario, Canada. Når han ikke jobber er han å finne med familien sin, eller i Dojoen. Twitter: [@adriendb](https://twitter.com/adriendb)

Opplæring / Kommunikasjon

Det aller viktigste du kan gjøre er å ha god kommunikasjon, sørg for at du alltid snakker med barna dine og at de snakker med deg. Foreldre blir altfor ofte opphengt i selve teknologien, de spør spørsmål om hvilke apper som er bra eller dårlige, og hva som er den beste sikkerhetsprogramvaren for barn. Til syvende og sist er ikke dette en teknologisk utfordring, men en utfordring som handler om adferd og verdier. Vi vil at barna skal oppføre seg på nettet som de gjør i den virkelige verden. En god måte å begynne på er å lage en liste med regler og forventninger sammen med barna, som omhandler hvordan de skal bruke teknologien. Her er noen av tingene man må ta i betraktning (husk at disse reglene må utvikles etter hvert som barna blir eldre):

- Når de kan og ikke kan være på nett, og hvor lenge de kan være på nett.
- Spør barna hvem de har som venner eller følgere på nett, og hvordan de ble venner. Kjenner de faktisk dem de har forbindelse med på nettet?
- Snakk om nettsider de burde og ikke burde besøke, og spill som er passende og ikke, og hvorfor.
- Hva de kan dele av informasjon, og hvem de kan dele det med. Barn forstår ofte ikke at noe de legger ut kan være permanent og offentlig. I tillegg kan det være de tror at de deler en hemmelighet med kun én person, men den hemmeligheten kan lett deles videre til hele verden.
- Hvem de burde melde fra til om problemer, som nettmobbing eller ekkel oppførsel.

Barnas trygghet på nett

- Behandle andre på nettet slik de ville ønske å bli behandlet selv.
- Det finnes ikke fullstendig anonymitet på nettet, andre vil kunne finne ut hvem de er.
- Folk på nettet er kanskje ikke de de utgir seg for å være.

For eldre barn er det en mulighet å knytte disse reglene til karakterer fra skolen, oppgaver i hjemmet, eller hvordan de behandler andre. Jo bedre oppførselen deres er i den virkelige verden, jo mer kan de få gjøre på nett. Når dere har blitt enige om reglene, heng dem opp ved familiens PC eller på døren til barnets rom. Enda bedre er det om du får dem til å se gjennom og signere reglene, på den måten er det klart at alle er enige. Jo tidligere du begynner å snakke med barna om forventningene dine, jo bedre. Er du usikker på hvordan du bør starte samtalen, spesielt med eldre barn? Spør dem hvilke apper de bruker og hvordan de fungerer. Sett barnet ditt i rollen som lærer og få dem til å vise deg hva de gjør på nettet.

Teknologi

I tillegg til opplæring finnes det teknologier du kan bruke for å monitorere og beskytte barna dine. Vi har funnet ut at tekniske løsninger fungerer best med yngre barn, spesielt for å beskytte dem mot å finne frem til upassende eller skadelig innhold ved et uhell. Tekniske kontrollmetoder fungerer imidlertid dårligere etter hvert som barna blir eldre. Eldre barn har ofte behov for mer internettilgang, og bruker også ofte enheter du ikke kan kontrollere eller monitorere, som de som blir utdelt av skolen, spillkonsoller, eller datamaskiner hos en venn eller slektning. Det er derfor opplæring er så viktig.

Et annet grep du kan ta, er å ha en dedikert datamaskin kun for barna. På denne måten kan de ikke ved et uhell infisere datamaskinen du bruker til sensitive oppgaver, som nettbank og skatteoppgjør. I tillegg kan du sette maskinen i en offentlig del av huset, hvor det de gjør kan følges med på som en del av dagliglivet. Selv om de sier at de gjør lekser, er det ikke sikkert at de faktisk gjør lekser. Til sist bør du sørge for at datamaskinen er godt sikret, at den sikkerhetskopieres jevnlig, og at barna ikke har administratortilgang på den. For mobile enheter kan det være lurt med en sentral ladeplass et sted i huset. Før barna går og legger seg, kan du få dem til å legge igjen alle mobiler og lignende ved ladestasjonen slik at de ikke blir fristet til å bruke dem når de burde sove.

Nøkkelen til å beskytte barna på nettet, er å lære dem om farene de kan møte, og sørge for at ikke bare du snakker med dem, men at også de snakker med deg.

Barnas trygghet på nett

Vær et godt eksempel

Glem ikke at vi også må sette et godt eksempel som foreldre. Dette betyr at når barna dine snakker til deg, skal du legge ned din egen digitale enhet og se dem i øynene. Unngå å bruk mobile enheter ved middagsbordet, og aldri skriv tekstmeldinger mens du kjører. Sist men ikke minst, når barna gjør en feil bør du behandle det som en mulighet til å lære noe, istedenfor å straffe dem. Forklar alltid hvorfor noe er feil, og minn dem på at du kun prøver å beskytte dem mot de farene de ikke er i stand til å oppdage selv enda. La dem få vite at de kan komme til deg hvis og når de opplever noe ubehagelig på nettet, gjerne også ta et skjermbilde og del det med deg. Sørg for at de også er komfortable med å komme til deg når de er klar over at de selv har gjort noe upassende. Å holde kommunikasjonen åpen og aktiv er den beste måten å holde barna trygge i dagens digitale verden.

Lær mer

Abonner på det månedlige OUCH!-nyhetsbrevet om sikkerhetsbevissthet, se gjennom OUCH!-arkiver, og lær mer om SANS sine løsninger for sikkerhetsbevissthet ved å gå inn på securingthehuman.sans.org/ouch/archives.

Norsk Versjon

NorSIS arbeider for at alle skal kunne bruke internett og IKT trygt på jobb og privat. Vi er både samarbeidspartner og pådriver overfor myndigheter og bedrifter. NorSIS er et uavhengig organ som ønsker å gjøre informasjonssikkerhet til en naturlig del av hverdagen.

Ressurser

Slettmeg.no: <https://slettmeg.no/>

Ung.no: <https://www.ung.no/>

Kors på halsen: <https://www.korspahalsen.no/>

Du Bestemmer: <http://www.dubestemmer.no/>

Nettvett.no - Foresatte og de som jobber med barn:

<https://nettvett.no/veiledninger/foresatte-og-de-som-jobber-med-barn/>

OUCH! utgis av SANS Securing The Human, og er distribuert under [Creative Commons BY-NC-BD 4.0 lisensen](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-bd/4.0/). Du står fritt til å distribuere dette nyhetsbrevet, eller bruke det i ditt eget bevissthetsprogram, så lenge du ikke gjør endringer på nyhetsbrevet. For oversettelser og mer informasjon, ta kontakt med oss på ouch@securingthehuman.org.

Redaksjon: Bill Wyman, Walt Scrivens, Phil Hoffman, Cathy Click, Cheryl Conley

Oversatt av: NorSIS

securingthehuman.sans.org/blog

[/securethehuman](https://securethehuman)

[@securethehuman](https://twitter.com/securethehuman)

securingthehuman.sans.org/gplus